AVİM Yorum • No: 2018 / 28 • Mart 2018

DAĞLIK KARABAĞ İÇİN AVRUPALI AKTÖRLER TARAFINDAN YAPILAN TARAFLI GİRŞİMLER

Teoman Ertuğrul TULUN

Analist

Avrupa Birliği toplumu, son zamanlarda Dağlık Karabağ bölgesi ile ilgili Ermeni görüşlerini teşvik etmek amacıyla Avrupa Parlamentosu'nda düzenlenen bazı kamuflaj etkinliklerine şahit oluyor. Avrupa Parlamentosu'ndaki bu program grubunun çatısı altında düzenlenen etkinliklere, Avrupa Parlamentosu ve Ermeni lobi gruplarının üyeleri tarafından ferdi olarak veya ortaklaşa ev sahipliği yapılmaktadır.

Bunlardan biri 28 Şubat'ta Dağlık Karabağ AB 1988-2018 Dağlık Karabağ çatışmasıyla ilgili 30 yıllık AB politikasının muhasebesi adı altında düzenlenmiştir. Etkinliğin organizatörleri Ermeni Genel Hayırseverlik Birliği (AGBU) Avrupa ve Ermenistan'ın Avrupalı Dostları (EuFoA) örgütleriydi. Diğer bir olay ise 27 Şubat'ta kamuya açık bir tartışma formatında düzenlendi. Etkinliğin başlığı, Dağlık Karabağ'ın Meşru Kendi Kaderini Tayin Etme Hakkı Üzerine Kolokyum olarak belirlenmişti. [1]

Avrupa Parlamentosu milletvekilleri Michèle Rivasi (Verts / A LE) ve Lars Adaktusson (EPP), Ermenistan Adalet ve İnsan Hakları Hukuk Merkezi (ALC), Tufenkian Vakfı ve Avrupa Ermeni Adalet ve Demokrasi Federasyonu (EAFJD) tarafından organize edilmiştir. Kolay anlaşılacağı üzere, ALC, Tufenkian Vakfı ve EAFJD, Ermenilerin AB'deki paravan kuruluşlarıdır.

Dr. Alfred de Zayas, Dr. Paul Williams, Dr. Sergey Markedonov, Armine Aleksanyan, (Dağlık Karabağ Bölgesi Dışişleri Bakan Yardımcısı), Kolokyumdaki konuşmacılardı. Giro Manoyan (Adalet ve İnsan Hakları için Ermenistan Hukuk Merkezi Yönetim Kurulu Üyesi) moderatörlüğünde gerçekleşti.[2]

Kolokyum çeşitli sonuçlara ulaşmıştır. Bunlardan biri, Dağlık Karabağ bölgesinin öncelikli konu olması ve herhangi bir barış sürecinin nesnesi haline gelmemesiydi. İkinci olarak, Karabağ bölgesinde bulunanlar da dahil olmak üzere herhangi bir ülkedeki herhangi bir halk, uluslararası hukuka göre bağımsızlık ilan etme hakkına sahiptir. Üçüncü olarak, uluslararası hukuka göre, her ülke, kendi iç hukukuna tabi olan kişilerin bağımsızlık ilanlarına şiddete başvurmadan karşılık vermelidir. Dördüncü olarak, Dağlık Karabağ bölgesini işgal eden devlet birkaç nedenden ötürü bir devlet olarak görülmelidir. Bunlar arasında, kazanılan egemenlik kavramına dayanan işleyen bir devlet olduğu; yani kurumsal kapasiteye sahip olması; demokratik olarak seçilmiş bir hükümete sahip olması;

sınırları üzerinde kontrolünün olması ve işleyen bir sivil topluma sahip olması, sayılabilir. Beşinci olarak, uluslararası toplum resmi statüsüne bakılmaksızın Dağlık Karabağ bölgesini işgal eden devletle etkileşimde bulunmalıdır. Altıncı olarak, uluslararası hukukun devletler arasında etkileşim için bir çerçeve oluşturması doğrudur. Bununla birlikte, uluslararası hukuk kendi başına çatışmaları çözmek için tek araç olarak hizmet edemez. Aktörler, çatışmayı çözmek için politika gibi diğer araçları da kullanmalıdır. Yedinci, güven inşa etme, barış ve nihai karar için kilit bir araçtır. Son olarak, Ermeni Fobisi retoriği ve savaş çığırtkanlığının tırmanması cesaretlendirilmeli ve uluslararası hukuka göre şiddet ve nefrete tahrikin yasaklandığı hatırlatılmalıdır. [3]

Yukarıda belirtilen sonuçlara varılmasına rağmen, ilk olarak, katılımcıların hiçbiri, Azerbaycan'dan bahsetme gereğini ya da Azerbaycan'ın, çatışma ya da barış sürecinin ana konusu olarak yer alma gereğini hissetmemiştir. İkinci olarak, katılımcıların hiçbiri, Ermenilerin Dağlık Karabağ bölgesinde hedeflerine ulaşmak için kullandıkları şiddet miktarından bahsetme gereğini hissetmemiştir. Üçüncü olarak, demokratik olarak işleyen bir bölge olduğu iddiası, Ermeniler tarafından zorla ve şiddete maruz bırakılan 600.000 Azerbaycanlıyı tamamen hiçe saymaktadır. Ermenistan'ın işgalin altındaki komşu bölgeler de eklendiğinde, bu sayı bir milyona kadar çıkmaktadır.[4] Bölgeye işleyen bir demokrasi olarak bakıldığında, bu 600.000 Azerbaycanlının bölgede oy kullanamadıkları göz ardı edilmektedir.

Bazı Parlamento üyeleri ile birlikte Avrupa Parlamentosu çatısı altında yürütülen böyle kamuflajlı girişimlerin, Dağlık Karabağ sorununun çözümünde herhangi bir olumlu katkı sağlayamayacağı açıktır. Aslında bu tür eylemler aksine çatışma riskini daha da artırır. Dahası, Avrupa Parlamentosu'nun saygınlığını da azaltmaktadır. Bu da Avrupa Birliği'nin Dağlık Karabağ bölgesindeki barış sürecine katkıda bulunma şansını azaltmaktadır.

[1] Harut Sassounian, International Legal Expert Affirms Artsakhs Right of Self-Determination, *The California Courier*, y.y., www.TheCaliforniaCourier.com.

[2] Renowned international scholars to discuss Artsakh peace process at the European Parliament, Tufenkian Foundation, 22 Şubat 2018, http://www.tufenkianfoundation.org/news/renowned-international-scholars-to-discuss-artsakh-peace-process-at-the-european-parliament.

[3] Nagorno Karabakh Must Be the Primary Subject and Not an Object of the Peace Process Say Prominent International Scholars, The European Armenian Federation for Justice and Democracy, 28 Şubat 2018, http://www.eafjd.eu/RemedialSecessionPr.html.

[4] Azerbaijan: After more than 20 years, IDPs still urgently need policies to support full integration, Internal Displacement Monitoring Center, 26 Mart 2014, http://www.internal-displacement.org/europe-the-caucasus-and-central-asia/azerbaijan/2014/azerbaijan-after-

more-than-20-years-idps-still-urgently-need-policies-to-support-full-integration/.

Avrupa Birliği toplumu, son zamanlarda Dağlık Karabağ bölgesi ile ilgili Ermeni görüşlerini teşvik etmek amacıyla Avrupa Parlamentosu'nda düzenlenen bazı kamuflaj etkinliklerine şahit oluyor. Avrupa Parlamentosu'ndaki bu program grubunun çatısı altında düzenlenen etkinliklere, Avrupa Parlamentosu ve Ermeni lobi gruplarının üyeleri tarafından ferdi olarak veya ortaklaşa ev sahipliği yapılmaktadır.

Bunlardan biri 28 Şubat'ta Dağlık Karabağ AB 1988-2018 Dağlık Karabağ çatışmasıyla ilgili 30 yıllık AB politikasının muhasebesi adı altında düzenlenmiştir. Etkinliğin organizatörleri Ermeni Genel Hayırseverlik Birliği (AGBU) Avrupa ve Ermenistan'ın Avrupalı Dostları (EuFoA) örgütleriydi. Diğer bir olay ise 27 Şubat'ta kamuya açık bir tartışma formatında düzenlendi. Etkinliğin başlığı, Dağlık Karabağ'ın Meşru Kendi Kaderini Tayin Etme Hakkı Üzerine Kolokyum olarak belirlenmişti. [1]

Avrupa Parlamentosu milletvekilleri Michèle Rivasi (Verts / A LE) ve Lars Adaktusson (EPP), Ermenistan Adalet ve İnsan Hakları Hukuk Merkezi (ALC), Tufenkian Vakfı ve Avrupa Ermeni Adalet ve Demokrasi Federasyonu (EAFJD) tarafından organize edilmiştir. Kolay anlaşılacağı üzere, ALC, Tufenkian Vakfı ve EAFJD, Ermenilerin AB'deki paravan kuruluşlarıdır.

Dr. Alfred de Zayas, Dr. Paul Williams, Dr. Sergey Markedonov, Armine Aleksanyan, (Dağlık Karabağ Bölgesi Dışişleri Bakan Yardımcısı), Kolokyumdaki konuşmacılardı. Giro Manoyan (Adalet ve İnsan Hakları için Ermenistan Hukuk Merkezi Yönetim Kurulu Üyesi) moderatörlüğünde gerçekleşti.[2]

Kolokyum çeşitli sonuçlara ulaşmıştır. Bunlardan biri, Dağlık Karabağ bölgesinin öncelikli konu olması ve herhangi bir barış sürecinin nesnesi haline gelmemesiydi. İkinci olarak, Karabağ bölgesinde bulunanlar da dahil olmak üzere herhangi bir ülkedeki herhangi bir halk, uluslararası hukuka göre bağımsızlık ilan etme hakkına sahiptir. Üçüncü olarak, uluslararası hukuka göre, her ülke, kendi iç hukukuna tabi olan kişilerin bağımsızlık ilanlarına şiddete başvurmadan karşılık vermelidir. Dördüncü olarak, Dağlık Karabağ bölgesini işgal eden devlet birkaç nedenden ötürü bir devlet olarak görülmelidir. Bunlar arasında, kazanılan egemenlik kavramına dayanan işleyen bir devlet olduğu; yani kurumsal kapasiteye sahip olması; demokratik olarak seçilmiş bir hükümete sahip olması; sınırları üzerinde kontrolünün olması ve işleyen bir sivil topluma sahip olması, sayılabilir. Beşinci olarak, uluslararası toplum resmi statüsüne bakılmaksızın Dağlık Karabağ bölgesini işgal eden devletle etkileşimde bulunmalıdır. Altıncı olarak, uluslararası hukukun devletler arasında etkileşim için bir çerçeve oluşturması doğrudur. Bununla birlikte, uluslararası hukuk kendi başına çatışmaları çözmek için tek araç olarak hizmet edemez. Aktörler, çatışmayı çözmek için politika gibi diğer araçları da kullanmalıdır. Yedinci, güven inşa etme, barış ve nihai karar için kilit bir araçtır. Son olarak, Ermeni Fobisi retoriği ve savaş çığırtkanlığının tırmanması cesaretlendirilmeli ve uluslararası hukuka göre şiddet ve nefrete tahrikin yasaklandığı hatırlatılmalıdır. [3]

Yukarıda belirtilen sonuçlara varılmasına rağmen, ilk olarak, katılımcıların hiçbiri, Azerbaycan'dan bahsetme gereğini ya da Azerbaycan'ın, çatışma ya da barış sürecinin

ana konusu olarak yer alma gereğini hissetmemiştir. İkinci olarak, katılımcıların hiçbiri, Ermenilerin Dağlık Karabağ bölgesinde hedeflerine ulaşmak için kullandıkları şiddet miktarından bahsetme gereğini hissetmemiştir. Üçüncü olarak, demokratik olarak işleyen bir bölge olduğu iddiası, Ermeniler tarafından zorla ve şiddete maruz bırakılan 600.000 Azerbaycanlıyı tamamen hiçe saymaktadır. Ermenistan'ın işgalin altındaki komşu bölgeler de eklendiğinde, bu sayı bir milyona kadar çıkmaktadır.[4] Bölgeye işleyen bir demokrasi olarak bakıldığında, bu 600.000 Azerbaycanlının bölgede oy kullanamadıkları göz ardı edilmektedir.

Bazı Parlamento üyeleri ile birlikte Avrupa Parlamentosu çatısı altında yürütülen böyle kamuflajlı girişimlerin, Dağlık Karabağ sorununun çözümünde herhangi bir olumlu katkı sağlayamayacağı açıktır. Aslında bu tür eylemler aksine çatışma riskini daha da artırır. Dahası, Avrupa Parlamentosu'nun saygınlığını da azaltmaktadır. Bu da Avrupa Birliği'nin Dağlık Karabağ bölgesindeki barış sürecine katkıda bulunma şansını azaltmaktadır.

[1] Harut Sassounian, International Legal Expert Affirms Artsakhs Right of Self-Determination, *The California Courier*, y.y., www.TheCaliforniaCourier.com.

[2] Renowned international scholars to discuss Artsakh peace process at the European Parliament, Tufenkian Foundation, 22 Şubat 2018, http://www.tufenkianfoundation.org/news/renowned-international-scholars-to-discuss-artsakh-peace-process-at-the-european-parliament.

[3] Nagorno Karabakh Must Be the Primary Subject and Not an Object of the Peace Process Say Prominent International Scholars, The European Armenian Federation for Justice and Democracy, 28 Şubat 2018, http://www.eafjd.eu/RemedialSecessionPr.html.

[4] Azerbaijan: After more than 20 years, IDPs still urgently need policies to support full integration, Internal Displacement Monitoring Center, 26 Mart 2014, http://www.internal-displacement.org/europe-the-caucasus-and-central-asia/azerbaijan/2014/azerbaijan-after-more-than-20-years-idps-still-urgently-need-policies-to-support-full-integration/.

Yazar Hakkında :

Teoman Ertuğrul Tulun , Avrasya İncelemeleri Merkezi'nde (Ankara) analisttir. Dr. Teoman Ertuğrul Tulun, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi doktorasını Ankara İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi'nde tamamladı. Avrupa Birliği Çalışmaları, Küreselleşme, Yabancı Düşmanlığı, Nefret Söylemi Çalışmaları ve Uluslararası İlişkiler *alanlarında çalışmalar yapmaktadır.*

Atıfta bulunmak için: TULUN, Teoman Ertuğrul. 2026. "DAĞLIK KARABAĞ İÇİN AVRUPALI AKTÖRLER TARAFINDAN YAPILAN TARAFLI GİRŞİMLER." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2018 / 28. Mart 30. Erişim Ekim 30, 2026. https://avim.org.tr/public/tr/Yorum/DAGLIK-KARABAG-ICIN-

AVRUPALI-AKTORLER-TARAFINDAN-YAPILAN-TARAFLI-GIRSIMLER

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır